

Verslag Landelijke eindexamenbespreking vmbo GL en TL te Utrecht 15-05-2017

Centraal eindexamen Nederlands 2017 vmbo GL/TL, eerste tijdvak

Dit verslag is opgesteld naar aanleiding van de landelijke eindexamenbespreking op 15 mei 2017 in Utrecht in aanwezigheid van 20 docenten Nederlands. Dit document corrigeert of vervangt het correctievoorschrift niet, maar zou voor de betrokken docenten ondersteuning kunnen bieden bij interpretatiekwesaties onder andere van artikel 3.3 uit genoemd voorschrift. Het heeft dus geen rechtsgrond. De individuele docent is en blijft aansprakelijk voor de toegekende scores op basis van het door het CvTE voorgelegde correctievoorschrift.

Algemeen

Over het algemeen was het examen vergelijkbaar met dat van andere jaren. De teksten zijn inhoudelijk goed gevarieerd en sluiten aan bij de belevingswereld van de leerlingen. Docenten melden dat de leerlingen zich positief uitlieten over het gemaakte examen, maar bij de correctie bleek dat die euforie niet helemaal terecht was. De eerste tekst "Fietsologie" is lang, hier en daar niet helemaal duidelijk en bevat nogal wat moeilijke woorden. Het telkenjare aangekaarte probleem dat de combinatie van tekstvragen maken, samenvatten en schrijven te veel is, geldt ook voor dit jaar. Leerlingen komen - ondanks de instructies over de tijndeling - in tijndood en dat wreekt zich in de afwerking van de laatste opdrachten. Dat hoeft niet per se de schrijfo opdracht te zijn. Sommigen kiezen ervoor eerst de schrijfo opdracht te maken (veel punten) en komen dan bij de tekstvragen in tijndood. Om een goed beeld te krijgen van de niet beantwoorde vragen is het daarom belangrijk in Wolf een N in te vullen bij gemiste opdrachten en niet 0.

TEKST 1: Fietsologie

- **Vraag 2** Sommige leerlingen schrijven alleen op 'in sommige buitenwijken'. Dit is niet correct. Het element in 'landelijke gebieden' moet erbij staan.

- **Vraag 2**, punt 3 In sommige gebieden neemt het toe, in het sommige gebieden neemt het af. Dit antwoord is te algemeen en daardoor niet correct. Het gaat om specifieke aanduidingen als 'landelijke gebieden en binnensteden'.

- **Vraag 2**, punt 3 Als hier het woord 'flink' ontbreekt, mag het wel goed gerekend worden.

- **Vraag 4** De eerste drie antwoorden tellen, volgens artikel 3.5 van de algemene regels. Het is verwarrend dat in deze vraag expliciet wordt gevraagd om enkel- en meervoud, maar dat er wel drie antwoorden gegeven moeten worden. De twee stippelijntjes in het antwoordblad versterken de verwarring.

- Vraag 8

1. Vernieuwende oplossingen. De website, app, mobiel o.i.d. moet erbij genoemd worden. Op basis van regel 3.3 wel goedkeuren.

2. Is de naam 'groene golf' alleen, goed genoeg? Ja. Het gaat expliciet in de tekst uitsluitend over fietsers en niet over auto's

TEKST 2: Lekker pûh

Samenvatting

- Het maximale aantal woorden voor samenvatting was vrij ruim en bood de leerlingen meer inhoudelijke ruimte (geen overdadig tellen en schrappen).

- **12.1** Zin 1 kan niet gelden als een omschrijving van het begrip 'leedvermaak'

- **12.6/12.7** Het antwoord van 'Van Dijk' moet een direct antwoord zijn op de centrale vraag, anders is het antwoord niet correct.

- **12.7** Het eerste deel van het antwoord is een algemeen iets (antwoord op de vraag: Is leedvermaak een slechte emotie?), het tweede deel moet uitleg zijn 'waarom'.

TEKST 3: De thermostaat lager zetten vanuit uw luie stoel

- **Vraag 14** Op afstand lager zetten maar niet hoger. Als alleen het element 'hoger' of 'lager' gegeven wordt, het antwoord toch goed rekenen (met het eventuele risico dat tweede corrector het fout rekent).

- **14.2** Het element 'op afstand' moet expliciet worden gemeld.

TEKST 4: Nu even niet

- **Vraag 18** Veel leerlingen hebben antwoord A omdat er in alinea 1 een pakkend detail zit. (Per dag nemen wij zo'n vijf keer meer informatie tot ons dan in 1986). Maar, de vraag heeft betrekking op de hele tekst. Het gaat niet om de alinea. Antwoord C is het goede antwoord.

- **Vraag 22** Er worden manieren gevraagd, geen voorbeelden. Als kandidaten meer dan vijf antwoorden geven, dan tellen de eerste 5 voor de scoring.

- **Vanuit punt 3.3** 'Dingen opschrijven om het hoofd leeg te maken' als parafrase van 'geheugensteuntje' is correct.

- **Vraag 22** Antwoorden passen niet helemaal bij de vraagstelling: 'Bij het organiseren van informatie'

- Als in het antwoord 'blokken inplannen in hun dag' het element 'in hun dag' er niet bij staat, dan antwoord toch goed rekenen.

- **Vraag 23** Het woord 'snel' moet er expliciet bij zitten (zoals in correctievoorschrift is opgenomen).

- **Vraag 24** Voor het citaat: 'Levitin' mag in het antwoord benoemd worden. Citeren geschiedt door het eerste en laatste woord te geven. Aanhalingstekens wel of niet spelen geen rol bij goed of fout.

SCHRIJFOPDRACHT Multitasken.

- De schrijfopdracht sluit herkenbaar aan bij het media gebruik van de leerlingen.

- De volgende passage van het erratum bij het examen van 2017 leidt tot discussie bij de aanwezige docenten:

*"Op **pagina 9** van het opgavenboekje moet aan het einde van de schrijfopdracht de volgende zin toegevoegd worden:*

Let op: Zorg ervoor dat je tekst minimaal uit 100 woorden bestaat. Bij minder dan 100 woorden krijg je geen punten voor taalgebruik."

De rationale achter dit voorschrift is dat leerlingen die nauwelijks iets opschrijven voor de schrijfopdracht, ten onrechte punten scoren voor taalgebruik. Niet alleen het feit dat er niet aan de opdracht is voldaan, rechtvaardigt dat deze toekenning van punten onrechtmatig is, maar ook het feit dat wie veel schrijft meer kans maakt op fouten. Het CvTE heeft met deze regel een streep getrokken.

Naast begrip voor deze maatregel is er ook ongenoegen op twee terreinen. Als een leerling een goede uitwerking heeft gegeven in compacte taal (goede leerlingen formuleren nauwkeurig en compact) en ze zitten onder de 100 woorden, dan verspelen ze punten voor taalgebruik.

De examenopdracht is niet alleen voor de leerlingen, maar ook voor de correctoren al overladen. In principe moet er bij de samenvatting al geteld worden en nu komt schrijven er ook weer bij. Bij de tweede correctie moet de controle er zich ook weer op richten. Het is hoog tijd dat er wordt nagedacht over de herinrichting van het examen schrijven bijvoorbeeld als apart examen. Dat haalt dan ook de tijdsdruk ervan af.

- Constatering: aansturing van de schrijfoopdracht leidt menigmaal tot inhoudelijke overlap bij de leerlingen in de uitwerking (bijvoorbeeld voordelen die ook als argumenten pro worden gebruikt).

- Leerlingen kunnen op het examen een e-mail, een brief of een artikel verwachten als tekstsoort. In de examenbespreking van 2015 is al geconstateerd dat leerlingen fouten kunnen maken bij de conventies van de tekstsoorten en dat het antwoordmodel daar niet in voorziet. Nu zijn er bijvoorbeeld leerlingen die het artikel beginnen met *Geachte heer/mevrouw*, en/of beëindigen met *Met vriendelijke groet*. Deze fouten tegen de tekstconventie nu dan maar fout rekenen bij passend taalgebruik.

Einde verslag

Sectie Bestuur Nederlands LT
Utrecht, 16 mei 2017